

tektoniki. Bersova «Sunčana polja» se mi dozdevajo za moderni festival nekoliko zastarela, odlikujejo se pa po krasnem orkestralnem zvoku ter bi bile na kakem koncertu pod drugimi pogoji bolj učinkovite. Folkloristično pobarvana Hrističeva «Dva plesa» sta užgala s svojo živo ritmiko ter prozorno harmoniko in instrumentacijo. Višek festivala je bila «Balkanska sinfonija» J. Š. Slavenskega. Je to petdelna suita silne invencije in silne tehnike. Učinkovala je spontano. Dobroniča in Slavenskega je dirigiral g. Matačić, Hrističa in Berso pa g. Hristič. Orkester beograjske filharmonije se je odrezal kljub malemu številu skušenj nad vse častno.

Glavna zasluga, da se je festival realiziral, gre agilenemu beograjskemu odseku z g. dr. Milojevičem na čelu.

Festivale te vrste smatram poleg izdajanja beograjske «Muzike» ter ljubljanske «Nove Muzike» kot največji plus v razvoju naše moderne.

Kriza slovenskega narodnega gledališča

Kakšna je naloga, oziroma namen obeh podpisanih organizacij? Odgovor je enostaven! Ščititi socialne in umetniške pravice članstva. Zasigurati mu življenske razmere, v katerih more vsak organizirani član svoje strokovno znanje, po možnosti razbremenjen vsakdanjih življenskih skrbi, posvetiti popolnoma zavodu pri katerem je nameščen, v konkretnem primeru slovenskemu narodnemu gledališču. Kakor hitro pride ena ali druga omenjenih organizacij do prepričanja, da tozadevni predpogoji niso dani, je naravno, da stopi iz svoje rezerve ter skuša na merodajnem mestu parlamentarnim potem iste ustvariti. Ako ne najde pri tozadevnih intervencijah pravilnega umevanja, ako se njeni še tako utemeljeni in upravičeni razlogi in utemeljitve, bodisi v socialnem bodisi v umetniškem oziru bojkotirajo ali celo s cinizmom kvitirajo, nastopi med članstvom in upravo gledališča napeto razmerje in «kriza» je tu.

Tudi trenutni «krizi» slovenskega narodnega gledališča je iskati vzroka v sličnih predpogojih. Artistično članstvo slovenskega narodnega gledališča, oziroma njih organizacije, so prišle do prepričanja, da pod razmerami, kakršne je ustvaril upravnik Kregar, ni več mogoče misliti na mirno, smotreno in koncentrirano umetniško delovanje, ki je brezdovmno predpogoj za kvaliteto predstav in s tem združenega procvita slovenskega narodnega gledališča.

Organizacija udruženja gledaliških igralcev kakor tudi podsaveza muzičara stojita na stališču, da je in mora biti socialni in umetniški stalež članstva v absolutnem skladu z materialnimi predpogoji, ki jih nudi trenutno na eni strani država, na drugi strani občina, oblastni odbor in prihod predstav.

Razmere, pod katerimi je celokupno artistično članstvo vse zadnje mesece izvrševalo svoj poklic, so sistematično uničevale njega duševno odpornost in idealizem ustvarjati umetnine, do katerih ima občinstvo, oziroma ves slovenski narod absolutno pravico. Te razmere na tem mestu opisovati ni namen teh vrstic, ker v slovenskih dnevnikih so bile več kot dovolj orisane.

Nastala je absolutna potreba ustvariti artističnemu članstvu eksistenčne predpogoje — v umetniškem in socialnem oziru — ki naj bi bili po mnenju omenjenih organizacij «platforma», na kateri je zasiguran procvit in napredek slovenskega narodnega gledališča.

Za nemogoče razmere, ki so zavladale med članstvom in upravo gledališča, delata obe organizaciji odgovornega predvsem upravnika Kregarja. Zato je po mnenju obeh neobhodno potreben njega odstop, oziroma potrditev z njegove strani že podane demisije. Upravnik slovenskega narodnega gledališča mora biti mož, katerega duhovne, srčne in umne kvalifikacije nudijo garancijo, da hoče biti podrejenemu artističnemu osebju duševni vodja in prijatelj.

Le na tej podlagi je mogoče uspešno sožitje in le na tej podlagi bode artistično osebje zamoglo posvetiti vse svoje sile v korist, napredek in čast slovenskega narodnega gledališča.

Udruženje gledaliških igralcev, mestni odbor Ljubljana, ter Podsavez muzičara.

K O N C E R T I — O P E R A

L J U B L J A N A

Koncertna sezona se mi zdi v izumiranju. Publika še prihaja, nudijo pa se ji večinoma šablonski sporedi z malo častnimi izjemami.

31. marca je priredil šentjakovski gledališki orkester glasbeno akademijo. Na sporedu je bilo največ Griega. Razen orkestra so nastopili tudi instrumentalni solisti s klavirjem. Dirigiral je g. Slavko Šegula.

11. aprila popoldne je bila nekaka akademija poljskih dijakov, zvečer pa v filharmonični dvorani koncert železničarskega moškega zbora «Haslo» iz Poznanja. Dirigiral je Stanislav Kvasnik ter slišali smo skladbe Kvasnika, Walevskega, Moniuszka, Dunieckega, Kamienskega in Soltysa.

12. aprila so pred razprodano unionsko dvorano razen Haydnove enodejanke «Lekarnar» zapeli «Die Wiener Sängerknaben» nekaj zborov Schuberta, Piernea, Griega i. dr.

23. aprila je Mirko Premelč dirigiral pevski zbor Krakovo-Trnovo, g. Banovec je zapel nekaj samospevov najmodernejše smeri, pri klavirju je bil g. Svetel. Program je obsegal Železnika, Lebana, Mirka, Čobaniča, Adamiča, Deva, Pavčiča (zbori) kakor tudi Kogoja in Osterca (samospevi s klavirjem).

27. aprila je dalo orkestralno društvo Glasbene Matice cerkven koncert v stolnici s «predklasičnim» sporedom. (Corelli, Bach, Bennet, Locatelli, Händel, d'Aquin, Mattheson

in Dall'Abaco.) Orkester je dirigiral Emil Adamič, pri orglah je bil Stanko Premrl, kot solisti so nastopili gg. Karel Rupel in Leon Pfeifer (gosli), Avgust Pertot (čelo) in Marjan Rus (bariton). Koncert je bil slogovno brezhiben ter nas je seznanil z več krasnimi deli, ki jih še nismo poznali.

6. maja je predaval g. J. Mantuani v filharmonični dvorani o Emilu Adamiču. Skladbe je demonstriral Kozinov kvartet in njegovi učenci.

10. maja je priredil «Rdeči križ» koncert v prosepah žrtvam potresa na Bolgarskem. Sodeloval je orkester opere pod kapelnikom g. Neffatom (Smetana, Šebek), g. Betetto je zapel izvrstno dve Pavčičevi pesmi, bolgarska gosta ga. Carigrajska in g. Krajev sta nas seznanila z bolgarskimi pesmimi, gdč. Majdičeva je nastopila s samospevi ter odpela solo v Adamičevi Vijoli. Pevski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom g. Hubada zapel najlepše točke iz sporeda turneje (Lajovic, Škerjanc, Gotovac, Slavenski, Adamič).

14. maja je bil koncert «Donskih kozakov» brez bogzna kakšnega umetniškega pomena.

Opera je nanovo naštudirala Thomasovo «Mignon», v kateri je zopet briljirala ga. Mitrovičeva. — Ravnatelj Polič je vodil premiero Puccinijeve «Dekle z zlatega zapada» z go. Mitrovičevom v naslovni in gg. Gospodinovom, Betettom, Rumpljem, Jankom i. dr. v ostalih vlogah. Premiera je imela velik uspeh.